

Viena no pagastu skolām tuvplānā – Raiskuma pagasta skola Zeltkalnā

Reprezentatīvā melnā rāmī ievietoto Cēsu apriņķa Raiskuma pagasta skolas fotogrāfiju, kā liecina uzraksts fotogrāfijas aizmugurē, 1881. gadā skolas 25 gadu jubilejā enerģiskajam skolotājam Kārlim Puriņam (1845–1925) dāvināja *pateicības atzinīgie raiskumiešu bērni*. Kārlis Puriņš bija iecienīts skolotājs un aktīvs sabiedriskais darbinieks. Savus amata pienākumus Raiskuma skolā viņš pildīja vairāk nekā četrdesmit gadus – no 1870. līdz 1912. gadam.

Pirmā Raiskuma skola dibināta 1856. gadā, Bieku mājas rijai piebūvējot atsevišķu mācību istabu jeb saiešanas kambari. Skola darbojās kā evaņģēliskā muižas skola, un to finansēja Raiskuma muižas īpašnieks Karls Gothards fon Fēgezaks. Šaurās rijas telpas skolai nebija piemērotas, tādēļ jau 1859. gadā skolu pārcēla uz plašākām telpām – muižas kalpotāju māju, bet 1862. gadā – uz citu skolas vajadzībām pielāgotu divstāvu mūra namu.

Pēc pagastu pārvaldes sistēmas un izglītības reformām 19. gs. 60. gados, skolu uzturēšanu pilnībā pārņēma pagasti, tādēļ muižas īpašnieks nodeva skolu kopā ar visu inventāru pagasta rīcībā līdz brīdim, kamēr pagasta ļaudis uzcelt tai jaunu ēku. Šī uzdevuma izpildi pagasts uzticēja vietējam būvmeistaram Pēterim Velvelim. Jauno un ērto, no prieku baļķiem celto un dakstiņiem apjumto pagastskolas ēku Raiskuma Zeltkalnā svinīgi iesvētīja 1878. gadā.

Raiskuma pagasta skolas fotogrāfiju apskati izstādē “Versija–latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā Brīvības bulvārī 32.

Raiskuma pagasta skolas Zeltkalnā fotogrāfija – skolēnu dāvana skolotājam Kārlim Puriņam skolas 25 gadu jubilejā. 1881. gads. Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājums